

Λυκούργου, Κατά Λεωκράτους, 94 - 96

Εισαγωγή

Μετά τη μάχη της Χαιρώνειας (338 π.Χ.) ο δήμος της Αθήνας «ψήφισμα ποιεῖ, ὥστε μήτε τινὰ ἔξω γενέσθαι τῆς πόλεως, μήτε μὴν ἐκθέσθαι παῖδας καὶ γυναῖκας». Ὅποιος εγκατέλειπε τὴν Αθήνα καθίστατο ἐνοχος προδοσίας. Ὁ Λεωκράτης ὁμως πρόλαβε νὰ καταφύγει στὴ Ρόδο λίγο πρὶν τὴν ἐκδοσὴ τοῦ ψηφίσματος καὶ αφοῦ πῆγε γιὰ λίγο καὶ στὰ Μέγαρα, ἐπέστρεψε στὴν Αθήνα, ὅταν ἡ κατάστασις ομαλοποιήθηκε. Ὁ Λυκούργος τὸν κατηγορεῖ γιὰ προδοσίαν στηριζόμενος ὅχι στὴ νομικὴ τεκμηρίωσις τῆς υποθέσεως ἀλλὰ στὴν ἠθικὴ υποχρέωσις ποὺ εἶχε ὁ κατηγορούμενος νὰ μείνῃ στὴν πόλιν ἐκείνες τὶς δύσκολες ὥρες μετὰ τὴ μάχη τῆς Χαιρώνειας. Ὁ Λεωκράτης ἀπὸ τὴν πλευρὰ τοῦ παραδέχτηκε τὴ φυγὴ, ἀλλὰ αὐτὸ ἐγένε, ὅπως ἰσχυρίστηκε, γιὰ ἐμπόριον. Ἡ ἀδυναμία τοῦ Λυκούργου γιὰ μὴ νομικὴ τεκμηρίωσις τῆς υποθέσεως τὸν οδηγεῖ σὲ παράθεσις παραδειγμάτων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα καταφαίνεται ὅτι ἐπιφανεῖς Ἀθηναῖοι θυσιάστηκαν γιὰ τὴν πατρίδα τοὺς ἐκουσίως, με χαρακτηριστικότερον αὐτοῦ τοῦ Ἀθηναίου βασιλιά Κόδρου.

Κείμενο

Ἑγοῦμαι δ' ἔγωγ', ὧ ἄνδρες, τὴν τῶν θεῶν ἐπιμέλειαν πάσας μὲν τὰς ἀνθρωπίνας πράξεις ἐπισκοπεῖν, μάλιστα δὲ τὴν περὶ τοὺς γονέας καὶ τοὺς τετελευτηκότας καὶ τὴν πρὸς αὐτοὺς εὐσέβειαν, εἰκότως. [...] Λέγεται γοῦν ἐν Σικελίᾳ [...] ἐκ τῆς Αἵτνης ῥύακα πυρὸς γενέσθαι· τοῦτον δὲ ῥεῖν φασιν ἐπὶ <τε> τὴν ἄλλην χώραν, καὶ δὴ καὶ πρὸς πόλιν τινὰ τῶν ἐκεῖ κατοικουμένων. Τοὺς μὲν οὖν ἄλλους

ὀρμῆσαι πρὸς φυγὴν, τὴν αὐτῶν σωτηρίαν
ζητοῦντας, ἓνα δέ τινα τῶν νεωτέρων, ὁρῶντα
τὸν πατέρα πρεσβύτερον ὄντα καὶ οὐχὶ
δυνάμενον ἀποχωρεῖν ἀλλὰ
ἐγκαταλαμβανόμενον, ἀράμενον φέρειν.
Φορτίου δ', οἶμαι, προσγενομένου καὶ αὐτὸς
ἐγκατελήφθη. Ὅθεν δὴ καὶ ἄξιον θεωρῆσαι τὸ
θεῖον, ὅτι τοῖς ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς εὐμενῶς
ἔχει· λέγεται γὰρ κύκλῳ τὸν τόπον ἐκεῖνον
περιρρεῦσαι τὸ πῦρ καὶ σωθῆναι τούτους
μόνους, ἀφ' ὧν καὶ τὸ χωρίον ἔτι καὶ νῦν
προσαγορεύεσθαι τῶν εὐσεβῶν χῶρον· τοὺς δὲ
ταχεῖαν τὴν ἀποχώρησιν ποιησαμένους καὶ
τοὺς ἑαυτῶν γονέας ἐγκαταλιπόντας ἅπαντας
ἀπολέσθαι.